

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Семенова Валентина Григорівна _____

(підпис)

« ___ » _____ 2020 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Економіка підприємства та організація
підприємницької діяльності»

на тему: «Оцінка інтелектуального капіталу підприємства»

Виконавець:

студентка 45 групи факультету
економіки і управління
підприємництвом

Кузнецова Катерина Павлівна _____

(підпис)

Науковий керівник:

доктор економічних наук, доцент

Літвінов Олександр Сергійович _____

(підпис)

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Методичні засади формування інтелектуального капіталу підприємства.....	7
1.1 Сутність та складові інтелектуального капіталу підприємства.....	7
1.2 Роль управлінської праці у формуванні інтелектуального капіталу підприємства.....	14
1.3 Особливості формування та методичні підходи до здійснення оцінки інтелектуального капіталу підприємства.....	17
РОЗДІЛ 2. Оцінка інтелектуального капіталу на прикладі ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».....	30
2.1 Загальна характеристика ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».....	30
2.2 Основні результати діяльності ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».....	38
2.3 Оцінка інтелектуального капіталу підприємства.....	54
РОЗДІЛ 3. Заходи щодо підвищення вартості інтелектуального капіталу ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».....	63
3.1 Підвищення рівня розвитку капіталу відносин за рахунок SEO-просуванню сайту.....	63
3.2 Підвищення рівня розвитку інтелектуально-технологічного капіталу за рахунок створення сукупності програмного забезпечення інформаційної безпеки.....	69
3.3 Проблеми розвитку інтелектуального капіталу в Україні.....	73
ВИСНОВКИ.....	77
Список використаних джерел.....	82

ВСТУП

В даний час економіка вступила в таку фазу розвитку, коли інтелектуальний капітал стає стратегічним ресурсом і ключовою конкурентною перевагою підприємств, особистості, суспільства. За даними Світового банку частка інтелектуального капіталу в структурі національного багатства становить від 43 до 76% по різних регіонах, а в деяких країнах з високорозвиненою економікою цей показник наближається до 80% [2, с.35].

З давніх пір вчених цікавить питання природи економічного збагачення, особливо за умов відсутності природних його джерел. У другій половині ХХ століття зароджується і розвивається теорія інтелектуального капіталу (далі – ІК). Завдяки інноваціям, які ґрунтуються на знаннях та інформації з розвиненою інфраструктурою (Інтернет, бази даних, телекомунікації, мобільний зв'язок), людство стало на новий рівень розвитку економічних знань. У сучасному світі все більшого значення набуває інформація, яка пронизує всі сфери діяльності людини. Інформація та знання сьогодні – основна зброя в конкурентній боротьбі. Сьогодні залучити «матеріальні» ресурси, такі як гроші, обладнання, приміщення, не є проблемою. Набагато складніше - опанувати знаннями, ідеями та інформацією, які насправді є генераторами прибутку. У підприємстві інформація і знання виступають у формі інтелектуального капіталу. Виходячи з вищесказаного, на сучасному етапі розвитку економіки виявлення і управління інтелектуальним капіталом для підприємств, які прагнуть мати конкурентну перевагу, є нагальною потребою.

Ефективність функціонування корпоративного підприємства значною мірою визначається його інноваційним рівнем, який безпосередньо пов'язаний з якістю ІК як одного з важливих стратегічних факторів економічного зростання. Основною проблемою в будь-якої корпорації є формування точок зростання і розвитку на факторах іншого, нематеріального, порядку. До таких точок відносять створення і розвиток

власних організаційних компетенцій і ресурсів (ІК), особливо здатності генерувати нові знання, а також розвиток унікальності компанії як основи пропозиції нею споживачам неповторних товарів і послуг [31].

Тому надзвичайно актуальною є розробка не тільки механізмів і інститутів відтворення інтелектуального капіталу на рівні підприємства, а й механізмів його включення в процес створення вартості і нової цінності.

Об'єкт дослідження – інтелектуальний капітал інноваційно-орієнтованого підприємства.

Предмет дослідження – принципи та механізм управління інтелектуальним капіталом інноваційно-орієнтованого підприємства.

Дослідження інтелектуального капіталу та підходів до управління цим капіталом виконувалось такими фахівцями, як Л. Едвінсон, К. Свейбі, М. Мелоун, В. В. Глухов, А. Н. Козирев, У. В. Буковіч, О. В. Кендюхов, Р. П. Булига та інші. В їх роботах розглянута сутність та структура інтелектуального капіталу, концепція та механізм управління інтелектуальним капіталом. Однак проблема ефективного УІК з урахуванням генерації, використання та трансформації нових знань залишається потребує подальшого дослідження.

Теоретичною основою написання роботи виступили законодавчі та нормативні документи, вітчизняна та закордонна література, статистичні дані досліджуваного підприємства, статті з журналів, періодична преса.

Методичною базою для дослідження послуговували системно-структурний, порівняльний аналіз, графічний, економіко-статистичний та наукові методи пізнання: порівняльний аналіз і метод логічного узагальнення, що найбільше відповідають тематиці проведеного дослідження.

Інформаційною основою – наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, матеріали періодичних видань, інтернет ресурси, результати маркетингового дослідження. Національні положення бухгалтерського

обліку, нормативно-правові акти, фінансова звітність підприємства за 2014-2019 рр., статистична звітність підприємства, навчально-методичні посібники, періодичні видання, матеріали науково-практичних конференцій, монографій, наукових статей.

Наукова новизна дослідження полягає у такому:

визначено характерні особливості інноваційної діяльності інноваційно орієнтованого підприємства;

- уточнено і поглиблено чинні теоретичні положення щодо управління та оцінювання інтелектуального капіталу інноваційно-орієнтованого підприємства;
- запропоновано організаційні заходи, спрямовані на удосконалення механізму управління інтелектуальним капіталом;
- удосконалено послідовність прийняття управлінських рішень при формуванні інтелектуального капіталу;
- виявлено та узагальнено проблеми управління інтелектуальним капіталом інноваційно-орієнтованого підприємства та надано практичні рекомендації щодо його поліпшення.

Мета роботи полягає в необхідності розглянути економічну сутність її складові ІК підприємства, а також методичні засади здійснення його вартісної оцінки.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити наступні завдання:

1. Розглянути теоретичні аспекти формування ІК підприємства;
2. Дослідити методичні засади оцінки ІК підприємства;
3. Здійснити оцінку та проаналізувати динаміку вартості ІК на прикладі ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»

Практичне значення роботи полягає у можливості використання отриманих результатів з метою оцінки вартості ІК підприємств, що

підтверджується актом впровадження результатів наукового дослідження (акт № від 1498).

Результати роботи опубліковано у статтях та у тезах науково-практичних конференцій, в тому числі Всеукраїнських та Міжнародних. Матеріали роботи були використані в наукових студентських роботах, які приймали участь у II-ому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціалізації «Економіка та управління у сфері торгівлі» та «Економіка підприємства». Авторська наукова робота отримала диплом I-ого ступеня Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у 2019/2020 н. р. зі спеціалізації «Економіка підприємства».

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (56 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок комп'ютерного тексту, містить 21 таблиць та 4 рисунків.

ВИСНОВКИ

Результати наукового дослідження дозволили дійти наступних висновків:

1. Головним, найбільш значущим ресурсом виробництва і провідним капіталом є знання. Поняття ІК являє собою нагромаджену у процесі інтелектуальної діяльності сукупність знань, досвіду, навичок, творчих здібностей взаємовідносин, що мають економічну цінність і використовуються у процесі виробництва та обміну метою отримання доходу. Його сутність як економічної категорії визначається як система відносин різних економічних суб'єктів з приводу раціонального стійкого відтворення на основі прогресивного розвитку науки, техніки, технології в цілях створення конкурентоспроможного виробництва товарів, послуг, доходу, підвищення життєвого рівня працівників підприємства на основі персоніфікованих економічних інтересів суб'єктів. Зроблено висновок, що ІК можна розділити на чотири складові частини: людський капітал, капітал відносин, технологічний та організаційний (структурний) капітал. До складу людського капіталу входить: досвід, навички та компетенції персоналу, внутрішня мотивація робітників, рівень інтелекту, талант, обдарованість, креативність та інноваційність персоналу. До капіталу відносин належить капітали клієнта, постачальника, партнера, також соціальний капітал та капітал відносин із державою. Технологічний капітал містить технології, винаходи та технічні інновації, дизайн продуктів та послуг, ноу-хау, програмне забезпечення. До складу структурного капіталу входять: організаційна та виробнича структура, корпоративна культура, система управління та комунікацій, процедури, бренди, імідж та репутація.
2. Абсолютний приріст обсягів реалізованої продукції, перевищив 1142941 тис. грн., зростання склало 184%. При цьому на 6 копійок збільшилися витрати на 1 грн. реалізованої продукції, а собівартість збільшилася на 206%, що в порівнянні з ростом обсягів реалізованої продукції є негативною тенденцією.

Спостережуване зростання обсягів виручки, яка виросла з шістсот двадцять одна тисяча сто шістдесят п'ять тис. грн. до 1764106 тис. грн., і збільшення чистого прибутку на 147%, викликані розширенням введених в експлуатацію об'єктів і виконуваних робіт в 2018 році. Рентабельність продажів зросла більш, ніж на 116%, хоча в 2018 році спостерігався деякий спад в порівнянні з 2017 роком. Така тенденція свідчить про неякісне уповільненні розвитку підприємства на тлі скорочення обсягу одержуваного прибутку при збереженні структури витрат. У той же час слід зазначити невисоке значення рентабельності, яке свідчить про невелику комерційної націнки, яка встановлюється підприємством. Вартість основних фондів підприємства за аналізований період істотно зросла. Ключовими чинниками зростання стали збільшення обсягів будівництва основних засобів та їх розширення в організації. Деяке збільшення фондівіддачі на 103% свідчить про підвищення ефективності використання основних засобів, однак, з огляду на зростання вартості основних фондів, який склав 41% в порівнянні з виручкою від реалізації, збільшилася на 184%, можна судити про необхідність інтенсифікації використання основних засобів, якими володіє підприємство. Невеликий спад фондомісткості, що характеризує вартість виробничих основних фондів, що припадає на 1 грн. продукції, є позитивною тенденцією, бо свідчить про підвищення темпів інтенсивного розвитку економічної діяльності підприємства. Однак, з огляду на рівень збільшення вартості основних фондів, слід судити про перспективні можливості подальшого розширення масштабів основної діяльності підприємства. Середньооблікова чисельність працюючих на підприємстві становить 1011 осіб і значно збільшилася за останні шість років, зростання склало 13%. При цьому заробітна плата персоналу збільшилася на 164651 тис. грн., а темп зростання склав 311%, що істотно більше темпу зростання чисельності співробітників. Це свідчить про залучення в компанію значної кількості працівників на штатні посади з високою заробітною платою. Досить значне збільшення

продуктивності праці підтверджує це, однак слід відзначити зниження даного показника в 2019 році в порівнянні з попереднім періодом, на який вплинув істотне зростання обсягів реалізації в 2018 році. Фондоозброєність при цьому практично не змінилася, незначне збільшення на 31% викликано швидким збільшенням чисельності персоналу. Таким чином, можна зробити об'єктивний висновок, що для підприємства 2017 рік став складним періодом, суттєво вплинув на зниження ефективності господарсько-економічної діяльності за рахунок негативних тенденцій зростання собівартості на тлі відставання зростання виручки і прибутку, а також одночасним значним збільшенням основних засобів і чисельності персоналу. Однак, слід відзначити позитивні тенденції в 2018 році, що дозволяють судити про наявність можливості системного розвитку підприємства для ліквідації структурних протиріч в його економічної діяльності. Крім того, незважаючи на негативні тенденції, підприємство демонструє впевнене поступальний розвиток. У найближчій перспективі підприємству необхідно вирішити внутрішні проблеми, пов'язані з підвищенням ефективності роботи виробничих потужностей і збільшенням ступеня їх завантаження.

3. У результаті здійснення оцінки вартості ІК ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» було визначено, що загальна вартість ІК підприємства зросла (із врахуванням зміни вартості грошей при використанні витратного методу оцінки) за 6 років з 176,3 до 380,7 млн. грн., у абсолютному відхиленні це 204,4 млн. грн або на 115,7%. При цьому, найбільшого обсягу ІК підприємство досягло у 2019 р. – 380,7 млн. грн.

Оцінка вартості складових ІКП витратним методом дозволила встановити зростання ІКП на підприємстві за 2014-2019 рр. (результати отримані із врахуванням зміни вартості грошей у часі).

На відміну від інших видів ІК, обсяг і частка людського капіталу та капіталу відносин суттєво зросли. Обсяг людського капіталу підприємства збільшився за 2014-2019 рр. на 68,9% або на 0,021 млн. грн., що обумовило зростання

його частки з 30,5% до 51,6% та дозволило отримати людському капіталу 1 місце за часткою у ІКП. Аналіз динаміки людського капіталу підприємства виявив, що його обсяг стабільно зростає протягом 6 років.

Ще збільшився обсяг і частка капіталу відносин підприємства: за 6 років обсяг збільшився на 0,007 млн. грн. або на 53,9%.

Частка інтелектуально-технологічного капіталу за цей період зменшилась на 0,027 млн. грн або на 57,0%. Також знизилась обсяг та частка організаційного капіталу на 0,00094 млн. грн або на 12,9% впродовж 2014-2019 рр.

Таким чином, серед складових ІК підприємства ПАТ «Одескабель» слід звернути особливу увагу на недостатній рівень розвитку організаційного капіталу та інтелектуально-технологічного капіталу.

Аналіз ефективності використання нематеріальних активів являє собою частину аналізу ефективності активів організації в цілому, націленого зокрема на збільшення її чистого прибутку шляхом раціонального управління наявними нематеріальними активами. Тому на завершальному етапі аналітичної роботи необхідні комплексна оцінка ефективності використання нематеріальних активів та вироблення рекомендацій щодо її підвищення.

Аналізуючи результати першого заходу, можна зробити наступні висновки. Витрати на збут збільшились на 212,4 тис. грн. завдяки додатковим поточним витратам. Капітал відносин зростає на 164,85 тис. грн. або на 0,20%, що є позитивним моментом для підприємства, а також зростає і прибуток до оподаткування на 1180,99 тис. грн. або на 4,92%. Це показує нам, що перший захід по підвищенню вартості капіталу відносин є ефективним.

Аналізуючи результати другого заходу, ми можемо спостерігати, що основні засоби зросли на 336 тис. грн., це завдяки додатковим капітальним витратам, тобто сукупність програмного забезпечення інформаційної безпеки, яке підприємство може купити на ці кошти. Також після встановлення цієї системи я планую найняти людину як штатного працівника, яка буде

обслуговувати та слідкувати за інформаційною безпекою підприємства.

Заробітна плата даного спеціаліста складе 480 тис. грн. на рік.

Завдяки цьому заходу інтелектуально-технологічний капітал підприємства збільшиться на 54,62 тис. грн., а прибуток до оподаткування на 181,8 тис. грн. або на 0,76%. Також весь цей захід окупиться протягом двох років.

Список використаних джерел

1. Майбуров И. Эффективность инвестирования и человеческий капитал в США и России / И. Майбуров // Мировая экономика и международные отношения. – 2004. – № 4. – С. 3–13.
2. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал: ключ к успеху в новом тысячелетии / Э. Брукинг. – СПб. : Питер, 2001. – 287 с.
3. Бутнік-Сіверський О. Інтеллектуальний капітал (теоретичний аспект) / Бутнік-Сіверський // Інтеллектуальний капітал – 2002. – № 1. – С. 16–27.
4. Эскиндаров М. Развитие корпоративных отношений в современной российской экономике / М. Эскиндаров. – М. : Республика, 1999. – 188 с.
5. Иноземцев В. За пределами экономического общества. Постиндустриальные теории и постэкономические тенденции в современном мире / В. Иноземцев – М. : Academia, 1998. – 640 с.
6. Кендюхов О. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства : автореф. дис. докт. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (переробна промисловість)» / О. Кендюхов. – Донецьк, 2007. – 31 с.
7. Леонтьев Б. Цена капитала. Интеллектуальный капитал в российском бизнесе / Б. Леонтьев. – М. : Издательский центр «Акционер», 2002. – 200 с.
8. Стрижак О. Формування інтелектуального капіталу підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація та управління підприємствами» / О. Стрижак. – Х., 2004. – 23 с.
9. Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Т. Стюарт ; пер. с англ. В. Ноздриной. – М. : Поколение, 2007. – 368 с.

- 10.КАЗАКОВА, О. Интеллектуальный капитал: понятие, сущность, структура / О. КАЗАКОВА,, Э. ИСХАКОВА, Н. КУЗЬМИНЫХ. – С. 68–72.
- 11.Колпакова О.Н. Интеллектуальный капитал: состав, структура и концептуальные основы управления // Экономика. Статистика и Информатика. Вестник УМО. – 2011. – № 1. – С. 74–80.
- 12.Літвінов О.С. Складові інтелектуального капіталу підприємства / О. С. Літвінов // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики. Матеріали сьомої міжнар. наук.-практ. конф. (14-15 вересня 2018 р.). – Одеса : Атлант, 2018. – 248 с.
- 13.Літвінов О.С. Особливості оцінки інтелектуального капіталу підприємства / О. С. Літвінов // Маркетингові технології в умовах глобалізації економіки України: тези доп. XIII міжнар. наук.-практ. конф., (Хмельницький-Кам.-Подільський, 29 листоп. – 1 груд. 2018 р.). – Хмельницький : ХНУ, 2018. – с. 196-198.
- 14.Літвінов О.С. Інтелектуальний капітал, як складова нематеріальних активів підприємства / О. С. Літвінов // Сучасні тенденції розвитку світової економіки. Збірник матеріалів восьмої міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 20 травня 2016 року). – Харків: ХНАДУ, 2016. – С.79.
- 15.Літвінов О. С. Витратна модель оцінки вартості інтелектуального капіталу підприємства / О. С. Літвінов // Актуальні наукові дослідження у сучасному світі . – 2018. - № 9 (41), ч. 1 – с. 103-110.
- 16.Андриссен Д., Тиссен Р. Невесомое богатство. Определите стоимость вашей компании в экономике нематериальных активов; пер. с англ. / Д. Андриссен, Р. Тиссен. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. – 304 с.
- 17.Романтеев П.В. Аналитический обзор методик оценки человеческого капитала // Экономика, предпринимательство и право. — 2011. — № 2 (2). — с. 25-37. — URL: <http://bgscience.ru/lib/8810/>

- 18.Идченко Н. В., Елкин С. Е. Эффективные методы оценки интеллектуального капитала // Современные проблемы науки и образования. 2013. №3. URL:<http://cyberleninka.ru/article/n/effektivnye-metody-otsenkiintellektualnogo-kapitala>
- 19.Roos J. and Roos G. Valuing intellectual capital? FT Mastering Management. 1997. № 3, July-Aug., pp. 6—10. URL: http://isbndb.com/book/the_ft_mastering_management_usa_edition
- 20.Edvinsson L., Malone M. S. Intellectual Capital: Realizing Your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower (Harper Business, 1997). URL: <https://hbr.org/2003/11/coming-up-short-on-nonfinancial-performancemeasurement>
- 21.Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства /Т. Стюарт .- М.: Format, 2009. – 468 с.3
- 22.Нонака И. Компания – создатель знания. /И. Нонака, Х. Такеучи иМ.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. –503 с.4
- 23.Лукичева Л. И. Управление интеллектуальным капиталом./ Л.И. Лукичева. - Омега-Л, 2008.-350 с.
- 24.Гапоненко А.Л., Орлова Т.М. Интеллектуальный капитал – стратегический потенциал организации. М., 2003.
- 25.Голубкин В.Н., Клеева Л.П., Патока Л.В. Интеллектуальный капитал в эпоху глобализации экономики // Бизнес-образование. 2005. № 1.
- 26.Проблемы и перспективы экономики и управления (II): материалы междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, июнь 2013 г.). – Санкт-Петербург: Реноме, 2013. – vi, 144 с.
- 27.Дрозденко В. Економічні виміри світового політичного процесу / В. Дрозденко // Дослідження світової політики. Збірник наукових праць. Випуск 48. – 2009. – С. 172-191

28. Ballester M. Tracks: Labor costs and investments in human capital / M. Ballester, J. Livnat, N. Sinha // *Journal of Accounting, Auditing & Finance*. – 2002. - №17(4). – P. 351–373.
29. Ohlson J. A. Earnings, Book Values, and Dividends in Security Valuations / J. A. Ohlson // *Contemporary Accounting Research* 11. – 1995. – P. 661-687.
30. Малишко В. С. Літвінов О. С. Оцінка вартості інтелектуального капіталу промислових підприємств України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 5, Т.2 (262). С. 109-115. *Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: [Монографія] за заг. ред. А.З. Підгорного.* – Одеса: Атлант, 2012. – 303 с.
31. Катькало В.С. Организационные факторы конкурентных преимуществ фирм // *Персонал-Микс*. 2003. №11.
32. Бойко Н. НепоКАБЕЛИмый рынок // *Строительство и реконструкция* . . 7 февраля 2003 (№ 1-2) . С. 21-22
33. Доповідь ООН про людський розвиток за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.undp.org.ua/images/stories/HDR2013/Ukraine_HDR2013.pdf.
34. Антонюк В. П. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ ТА НАГРОМАДЖЕННЯ / В. П. Антонюк. – 2015. – С. 3–14.
35. Трифилова А. А. Оценка эффективности инновационного развития предприятия / А. А. Трифилова. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 304 с.
36. Офіційний сайт ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».- [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://odeskabel.com>

- 37.Оцінка стану конкурентоспроможності підприємств кабельної промисловості України / Л. Єргієва // Економічний аналіз. - 2012. - Т. 10(1). - С. 150-152.
- 38.Семенова В. Г. Напрямки ефективного розвитку підприємств кабельної промисловості / В. Г. Семенова // Технолог. аудит и резервы пр-ва. – 2015. – № 2/6 (22). – С. 54-57
- 39.Публічне акціонерне товариство «Одеський кабельний завод «Одескабель»: База даних SMIDA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/participant/05758730>
- 40.Семенова В. Г. Аналіз ефективності управління інтелектуальною власністю підприємств [Електронний ресурс] / В. Г. Семенова // Економіка : реалії часу : наук. журн. – 2015. – № 2 (18). – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/journal>
- 41.Семенова В. Г. Економіка та організація інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства: навчальний посібник / В. Г. Семенова // Навчальний посібник. - Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва. – 2017. – 185 с.
- 42.Семенова В. Г. Використання економіко-математичних методів у дослідженні ефективності управління інтелектуальною власністю підприємств / В. Г. Семенова // Проблеми економіки : наук. журн. – 2015. – № 3. – С. 336-341.
- 43.Семенова В. Г. Дослідження сутності інтелектуальної власності в сучасних економічних умовах / В. Г. Семенова // Технолог. аудит и резервы пр-ва. – 2015. – № 6 (26). – С. 74-77.
- 44.Семенова В. Г. Етапи управління інтелектуальною власністю підприємств на засадах процесного підходу / В. Г. Семенова // Бізнес Інформ. – 2015. – № 6. – С. 145-149.
- 45.Семенова В. Г. Зарубіжний досвід формування інтелектуальної власності / В. Г. Семенова // Проблеми та перспективи розвитку

- підприємництва : зб. наук. пр. ХНАДУ. – 2015. – № 3 (10). – Т. 2. – С. 17-21.
- 46.Семенова В. Г. Складові системи управління інтелектуальною власністю підприємств [Електронний ресурс] / В. Г. Семенова // Економіка : реалії часу : наук. журн. – 2015. – № 3 (19). – С. 159-165. – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n3.html> .
- 47.Семенова В. Г. Сучасні підходи в управлінні інтелектуальною власністю підприємств кабельної промисловості [Електронний ресурс] / В. Г. Семенова // Економіка : реалії часу : наук. журн. – 2015. – № 4 (20). – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n3.html>.
- 48.Кузнецова К.П.. ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОБОТУ ПІДПРИЄМСТВА. Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємством. 2018. № 28. С. 83-85.
- 49.Кузнецова К.П.. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ПРАЦІ В УКРАЇНІ. Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет міжнародної економіки. 2019. № 9. С. 98-102.
- 50.Кузнецова К. П.. ЛОГІСТИКА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА. Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємством. 2018. № 29. С. 100-102.
- 51.Кузнецова К. П.. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА. Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємством. 2017. № 27. С. 118-120.

52. Кузнецова К. П., Літвінов О. С. ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів та молодих вчених. 2019. Івано-Франківськ. С. 84-87.
53. Кузнецова К. П., Семенова В. Г. РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів та молодих вчених. 2019. Івано-Франківськ. С. 87-90,.
54. Кічук О.С., Кузнецова К.П. Хеджування як метод регулювання валютних ризиків. МАТЕРІАЛИ ВОСЬМОЇ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ. Одеса. 2019. С. 281-282,
55. Кузнецова К. П., Чернишова Л.В.. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ТОВ «КВАЗАР-1». Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу). 2019. С. 172-176.
56. Кузнецова К.П., Літвінов О.С.. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА СУТНІСТЬ ТА ВИДИ. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро. 2019. Том 5. С. 56-57.